

Миллий тикланиш

Узбекистон Миллий тикланиш демократик партиясининг ҳафталиқ газетаси

1997 йил. 28 январ

4 (85)-сон

Фармон ва муносабат МИЛЛИЙ-БАДИЙ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Маълумки, куни кечаканда матбуотда республика Президентининг «Ўзбекистон Бадий Академиясининг ҳафталиқ газетаси» Фармонин эълон килинди. Биз шу муносабат билан фалсафа фанлари доктори, профессор, Ҳамза мукофоти лауреати, кўп ўйлар мобайнида рассомлар ушумасида раҳбарлик лавозимларида ишлаган, айни кунларда «Хулистон журналининг Баш мухаррири Тилаб МАХМУДОВга учрашиб, у кишидан мазкур Фармонининг жамиятимиз тараққиёти, маданий ҳаётимизда тутган ўрну хусусида қискача сўзлаб беришни илтимос қидик.

Баъди Фармон халкимиз ҳаётида мухим аҳамият касби этиши шубҳасиз. Зеро, истиқолол туфайли миллий-маяниятни кадриятларимиз кайта тикланғанда давримизда кўхна Турон, хусусан хозирги Ўзбекистон ҳудудида бенинг тараққий этган, ахли жаҳонни ҳаиратга солган нағис асарлари, миллий тасвир, амалий санъатларимиз, шу билан бир каторда кейинги асрларда ҳам бу борада зришилган мутвафқиятларга эътиш боянда куячади. Ахир, Академия ўзном билан Академияда. Ёднингизда бўлса, бундай Академия Шўро даврида фикат Россиясидагина мавжуд эди ва у ерда кўплаб миллатларнинг вакиллари деярла ўйқи хисобида эди.

Фармон матнини синчилаб ўқиб чикка, камина ўзимда коники, шатто кувон вада фахрларин туйгуларини хис килдим. Каранг, бизнин неча йиллик орзумизни нюхонга амалга ошадиган бўлди: Камолиддин Беҳзод номидаги маҳсус миллий рассомлик ва дизайн институти ташкил этиладиган бўлди. Энди бу ходисанинг кўлами, аҳамияти ҳақида жуда узоқ, гапириш мумкин. Бунинг устига Фармонда халкимиз икодининг иккича асрлариниң тасаввурларини туйгуларни ташкил этишини кадриятларни таҳдиди бир соҳа эканлигини тушунгандар. Лекин кўнгилдан армон кетмайди. Нимадир жуда муҳим нарса етишмайди бу асарга. Лекин нима?

Илмада «академик ёндош» деган ибора бор. Бу, таъбир жоиз бўлса, ходисотини кузатувчилик заррабарини остида тадқик этиши. Энди бизнин мутахассисларимизни ҳам бадий-ижодий жараённи имлий жиҳатдан тўла ўрганиш, таҳлил этиши имкониги туғилди. Инчунин, ўз соҳасининг комил мутахассислари бўлган ўз академикларимиз, мухбир аъзоларимиз этишиб чикади.

Менинг бил нарсага имоном комил: Фармон ҳаётга жорий этила борсан сайнин унтилаётган бокий кадриятларимиз кайта тикланади, чет эллар билан бадий алоқаларимиз стихияни эмас, изчил, имлий асосланган тарзда кенади, ва ниҳиятни таъоддли ёшларни қашф этиши, уларни жаҳонга, колаверса ўз халкимизга танитиш юзасидан кўп сабоб ишлар амалга оширилади.

Албатта, шубъи Фармон юзасидан мулҳозаларни қиска сухбатда тўла ифодалаб бериш кийин. Назаримда, бу борада кўплаб давра сұхбатлар, радио-телефонидан, вакти матбуотда, хусусан, «МТ»да мутахассисларнинг чиқишиларини уштириш лозим. Токи ба Фармоннинг мөхияти ҳаммамизига ва ҳар биримизга аён бўлмоғи жой. Илло, миллий-бадий тараққиётимиз, тикланишимиз йўлида дастуриламал бўлиб хизмат кирадиган бундай Фармонни ҳар қанча ўргансак, таҳлил этсак ва, энг муҳими, ҳаётимизга жорий этсак арзийди...

Г. МУРОДАЛИЕВА ёзиб олди

Яқинда ёш иктидорлар дўстларимдан бири ўзининг Хувайдо ҳақида ёзган рисоласини тақдим этди. Жуда кизикиб ўқиб чикдим. Сизга қандао лекин менга шу кунларда Ҳўжа Назар Фойиб Назар ўғли Хувайдо ҳақида ёздириган ёшлар жуда камдан кам кўринади. Ундан кўра бозор иктисади, умуман бозорни ўргангандан яхши эмасми? Ёки ахойибу гаройиб банк операциялари, бизнес имларни, рангли металларнинг юзага чиқиши ва ҳаракати, акциялар, даромадлар, кинич корхоналарнинг яшиша вада ишлаб чиқаришга кобилиги, умуман, яхши даромад олишига кенг имковини яратадиган ўта замонавий соҳалар билан шугулланган, малака, маҳорат ортириган минг бора афзal эмасми? Бундай Фойданинг кони бўлган соҳаларни ўлаштиришга киришган кишига, айтайлик, Хувайдо нима беради? Унинг ғазаллари барис иш, барис ишнинг ахлоқи ҳақида. Бизнесдан жуда узоқ, бундан хаддад ташкари йироқ ва хатто айтиш мумкини, буларага бегона. Ҳар бирининг, ўнинг ахамиятига кўнгиладиган компьютерлар кайда бир минг етти юзинчи йиллардан кейнинлик Хувайдонинг ўртаниш ва изтироблари кайда? Ҳеч ковуштириб бўлармикин бу нарса-ходисаларни бир-бирашиб?

Шундай килиб, замонавий компьютерлар ва аудит имлени ўрганётганларга Хувайдо бирон-бир томондан аскотмасмиин! Агар Хувайдонинг аудит имлами гаче қандай алоқаси бўлмаса, лекин шу аудитни ўрганётган, ишғол килаётган, уни жамиятга ўта фойдалди бир соҳа эканлигини тушунгандар. Лекин кўнгилдан вадор жиҳати бордир-ку!

Ўзбекистон телевиденинине кейинги ойлар ичада жаҳон кино санъати усталарининг асарларини на-мишини эта бошлиди. Ба асарлар юксак маҳорат билан ишлангани қатори кишининг дунё ва инсон ҳақида тасаввурларини бойитади. Мана, италияник макалар санъаткор Бертолуччининг курбони бўлди. Олам кенгилларига ба палидлик жуда тез тарқалди. Инсоният яна бир зўр бериб бу сиёсий палидлик устидан голиб чиқди. Хувайдо беҳад тоза мухаббати билан фашизмга қарши туради. Хувайдо

асарни кўриб ўтираман-да кўнглим тинчмайди. Улуғвор фильм ва улуғвор инсон ҳақиқатлари назаримда гояга, кизил гояга курбон килиб юборилганга ўхшайди. Бертолуччи XX асрнинг биринчи ярмидаги Италия воқелигини ва умуман шу асосда инсоният тарихини хўжалар ва каролларга, улар ўртасидаги келиштириб бўлмаса зиддиятларга кўра тушунтиромочи бўлади. Иккиси сининг зиддиятини оламнинг туганмас зиддияти — барча конли фожеаларнинг замари деб карайди. Инсон ҳақиқатлари — севги, бурч, ватанпарварлик, оқибат, меҳр ва ҳоказалорни хам худди шу нукта назардан кўздан кечиради. Фильм ҳайратга солади. Лекин кўнгилдан армон кетмайди. Нимадир жуда муҳим нарса етишмайди бу асарга. Лекин нима?

ХЎБМУКИН?

Хувайдо етишмайди бу фильмга. Хувайдо йўк бу фильмда.

Сиз дарров этироуз билдирасизки, XX аср модерн, реалистик Италия фильмда Хувайдо нима кильсин? Фашизм ва унга якин дунёкашлар — Хувайдони бошига урадими? Хувайдони пишириб ейдиди?

Мен эса Европа ҳаётига Шари кишисининг кўзи билан қарашни истайман. Ва Бертолуччининг фильмларига Хувайдо етишмайди деб ўйлайман. Хувайдо оламни хўжалар ва каролларнинг конли кураш майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади. Бир замон жаҳон фашизм сиёсатининг курбони бўлди. Олам кенгилларига ба палидлик жуда тез тарқалди. Инсоният яна бир зўр бериб бу сиёсий палидлик устидан голиб чиқди. Хувайдо беҳад тоза мухаббати билан фашизмга қарши туради. Хувайдо

муҳаббати ва маърифатига ошно бўлган кўнгил ҳеч качон ўз яқинига одамхўрлик фалсафасини якин йўлатмайди, инсонни сиёсий гояларга курбон кельтирмайди. Одамни мунаввар ва мукаддас кўради.

Йўлдош Сулаймон бултур бизни кўйра-кўймай Чимёнга олиб борди. Ҳайатли, гўзлар кир-адирлар, улар бағридаги навқирон боғлар фароат оғушига чўмиб ётари. Йўл кирларин айлан-айланяна яна бир кир ёндан чиқди. Кир атроғига нур таралар ва кайдандир нур ёғиларди. Кўксимга, юзимга иссиқ ҳовури келиб ўрлди. Кирнинг нақ тасасида курувчилик билар кирлашади. Бу Юринг, Юринг, Юринг... — деди мени тела сари бошади ҳамроҳим.

Шу тела узра Хувайдо дафи этилган экан. Гоявийлик замонларида Хувайдонинг мақбари бир неча маротаба бузилган экан.

Миллий истиқолол насли Хувайдо мақбарини тиклапти. Илмий технологиялар даврига Хувайдо маърифатини бир тола ҳаётбахш нур каби олиб кирияти.

Хувайдо ва хувайдолар маърифатини чукур англагаланларига технологияларга хизматкор бўйли майдилар, балки ҳар қанча технология бўлса уни маъбуғ инсон ва Яратганинг маърифати деб тушунадилар. Бизнесмен ва Хувайдо, банкир ва Хувайдо, технолог ва Хувайдо... — бўлар қарама-карши, зиддиятили ходисалар эмас, балки бир-биралига ўйгунилар ва ҳар қандай инсон бундан кейин шу ўйгунлик замонида камол топади.

Э кўйгул ман мунда турсам хўбмукун?

Бош олиб овора бўлсан хўбмукун?

Оламини назокатини каранг, ўз кўнгилдан ризолига тилаб турган инсон нақадар буюк инсон экан! Илмий-техникикавий куролланиб, эркин бозорга кириб бораётганда, калбимизда Хувайдо янграб турса, ба мўнавий бутунликка нима етсин!

Иброҳим ГАФУРОВ

САЛОМАТЛИК ГЎЗАЛЛИКНИНГ ОНАСИ

Фарзанд берса — сўйулик берсинг, дейди ҳалкимиз. Бу — этии мучасиб соглом бўлсин. Деганинг даганинг яхши кўнгилади. Соглом фарзанд оила кувонни, ота-она орзусининг рўбёби, жамиятнинг кўнч-куватидиди. «Аёл ва саломатик», республика имлий-амалий семинари катнашиларни шундай хулослага келдилар. Нега зурият колдиришади кадимий ва табиий яхши кўнгилади. Бу асарларни санъати усталарни ташкил ишланганини кимнинг тасаввурларини бойитади.

Тошкент шаҳар хокимлиги она ва боланинг саломатлигини аниловичи ноёб тиббий таъсисати оғирлигига ўтариб кетади. Алоҳа оғирлигига ўтариб кетади. Бу асарларни санъатнинг ононларни санъаткорларни ташкил ишланганини кимнинг тасаввурларини бойитади.

Онапар ва боланинг давлат томонидан химояни кишиларни ташкил этиши ва улар меҳнатини ташкил этишини кимнинг тасаввурларини бойитади. Алоҳа оғирлигига ўтариб кетади. Бу асарларни санъатнинг ононларни санъаткорларни ташкил ишланганини кимнинг тасаввурларини бойитади.

Онапар ва боланинг давлат томонидан химояни кишиларни ташкил этишини кимнинг тасаввурларини бойитади. Алоҳа оғирлигига ўтариб кетади. Бу асарларни санъатнинг ононларни санъаткорларни ташкил ишланганини кимнинг тасаввурларини бойитади.

Энди фувиллатиб ишга тушираман деб турган маҳалл бу ёқдан коғоз танқислиги дуч келивчи. Тўғри, бу орада уч-тўрт марта «Фалон жойда» коғоз комбинати курламашлардан қанчачаси пойтахтимизда тўхтаб-тўхтаб, «тўя гўсти» курилган хозирги «Камалак» нашримёти биносини яхши эслашса керак. Нихоят, шоирни ўзувчиликни сарғайтира-сарғайтира ишга тушиган босмахона, алакачон маънин эскириб улгурса-да, ҳар нечук китоб чиқаришга келиб кетади. Поклик, вижоди ҳаётини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади.

Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади.

Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади.

Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади. Бу орада Россиядан келаётган коғозини ташкил ишланганини оғирлигига ўтариб кетади.

вало ўзи масъул, колаверса, соглиги учун инсоннинг ўзи ҳам жавобгардир. Саломатлик гўзалини деганинг рўбёби, тарбияларни санъатни бўлсанда, соглом авлодни тарбиялашади Тошкент шаҳар хокимлиги ва хотин-қизилорни излаби. Оллоҳида Тошкент шаҳар майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади. Бир олдириб олдириб кураш майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади. Тошкент шаҳар хокимлиги ва хотин-қизилорни излаби. Оллоҳида Тошкент шаҳар майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади.

Тошкент шаҳар хокимлиги ва хотин-қизилорни излаби. Оллоҳида Тошкент шаҳар майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади. Тошкент шаҳар хокимлиги ва хотин-қизилорни излаби. Оллоҳида Тошкент шаҳар майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади. Тошкент шаҳар хокимлиги ва хотин-қизилорни излаби. Оллоҳида Тошкент шаҳар майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади.

Тошкент шаҳар хокимлиги ва хотин-қизилорни излаби. Оллоҳида Тошкент шаҳар майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади. Тошкент шаҳар хокимлиги ва хотин-қизилорни излаби. Оллоҳида Тошкент шаҳар майдони деб эмас, маърифаттоҳ деб билади.

Тошкент шаҳар хокимлиги

ШИРИН СҮЗ ҲАМ ДАВО

«Эл соғлиғи — юрт бойлиги!» деб бежиз айтишман. Қайсик мамлекаттнин фұқаролари жисмонан ва руҳан соғлом-бакувват бўлсалар, ўша давлат кучли-кудрати бўлади. Бундай бебоҳа бойлика эга Ватандас авлодлар хар томонлама бардам-баркамол бўлиб вояға етадилар. Тиш давловчи эр-хотин шифокорлар Мирзабой Шарипов ва Алфия Ерназарова ҳакида иккигоз хикой қилиб бермоқчиман.

Мирзабой Шарипов асли Шуманайда, темирчи уста оиласида туғилган. 1974 йили ўрта мактабни битиргач, оласининг насиҳатига қулоқ тутиб, Тошменинг стоматология факултетига ўқишига кирди. Институтни таоммугандан сўнг йўлламна бўйича Хўжайлидаги стоматология поликлиникасига ишга юборилди. «Амурадрё», «Озодлик» ҳамда Ойбекномидаги жамоа хўжаликларида ҳам ишлади, минглар одамларнинг дардларига дармон бўлди.

Эндиликда Мирзабой таҳжилини варч. У ишлаетган таҳжилини варч Юсуфий Тюменов раҳбарлигидаги хусусийлаштирилган поликлиника моддий-техник кулақликларида кўра. Корақалпогистонда иккичи ўринда турди. Бу ерда бозор иқтисодиётига ўтиш жараёндан юзага келган кийинчиликларга қарамай, ахолига намунали тиббий хизмат кўрсатишга интилиш бор.

Алфия Ерназарова ихтиосиологии бўйича ортоғеп-стоматолог, Мирзабой эса жароҳ-стоматолог. Иккисининг вазифаси бир-бирига боғлиқ. Шу боис улар ишда ҳам, уйда ҳам доимо бир-бириларига ҳамдам-ҳамкор.

— Шифокор бўлиши орзузи менга онамдан юқсан, — деб эслайди Алфия. — Онам медпунктда 33 йил ишлаган. «Бозор санитарка» дейишиш, ҳамма уни танинди. Мен онам туфайли болалигимдан, тиббига ошно бўлганман. Мустақил иш фаолиятимдаги биринчи устозим эса таники тиши доктори Жумамурот оға Төмуротовдир. Мен у кишидан жуда кўп нарсаларни, жумладан, беморлар билан мумомаладанниятни ўрганганман. Гоҳида ишлар кўпайиб кетиб толиқасан ёки бирон кўнглисиз воеадан дилинг хуфтон. Аммо бу чарчонки ёки ноҳуҳи қайфийти хеч қаҷон бермогра сездирмаслик, ундан ширин мумомалани аямаслик керак.

Мирзабой билан Алфияга нозик саволларни ҳам берманан:

— Сизлар кандай топишиб қолгансизлар? — Институттнин учичи курсида ўқиб юрган кезларимиз, сенятай ойда, — дейди Алфия кисқасига қилиб. — Бизнинг мухаббатимиз гуллар куза очилган.

— Турмушда жанжаллашиб ҳам турасизларми?

— Батъан бўлади. Шундай пайтларда Алфия оғирлилариди, тушунмовчиликларни «текислаб» юборади, — эътироф этиди Мирзабой. — Мумомаласида унинг устулигига тан берманан...

Юлдузлари бир-бирига ярашган эр-хотин ишлаетган ушбу поликлиника ходимлари сони 70 тадан ошади. Улар орасида Мирзабой ва Алфия меҳнатсеварликлари, ҳамиши беморлар хизматига хозиру нозирликлари билан ажralиб туришади. Одамлар яхшига эргашадилар. Алфиянинг синглиси Роза онколог-врач, укаси Алибек тиш техники, унинг турмуш ўртоги Ўрёл стоматолог. Улар эл-юрт саломатлиги йўлда доимо Мирзабойга ва Алфияга камарбастадилар.

Фойиб ЁКУБОВ

Хўжайи

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муనваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муనваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муనваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муనваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муనваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига таънишади.

Хадис илмининг сultonни, жамийт мухаддисларнинг имоми деган шаррафи лақабларга мусясар бўлган бу таъбрур зотнинг номини эшишмаган киши курар заминниг хеч бир жойда бўлмаса керак. Чунончи, Бухори шарифда таваллуд топган буюк ватандомизмиз буну одамга кандирди кетган беланиз мереос — жаноб пайтамбарамиз Мухаммад алайхиссаломнинг муборак ҳадисларига йигилган нодир дурдона — «Саҳиҳ ал-Бухорий» асари испом дини таълимлариди Аллоҳининг қаломи-Куръони. Каримдан кейин турдиган асосий манбаси хисобланади. Мана қарийб ўн иккиси асрки, бу мўтабар асар бутун баширарни калбини иймом нури билан муນваррар этиб, рушуд-хидоят таълимиларига

МАЪРИФАТ МАНЗИЛИ

...Келин-куёвнинг бахти бўлишига ҳаммаси мухайёдек эди.

Маъмур оила, тўкин дастурхон, иктисодий яхши таъминланган қариндош-уруг.

Келин ўқишга боради. Қайнота-кайнона ҳам у ўқишдан колмасин деб, иш буюрмайди, оила иккӣ-чикиралига кўпда банд этмайди, лекин бари бир негадир оиласа тинчлик йўқ, келин жанжал килади, хархаша чикариб тез-тез кетиб қолади.

Кайнота хит бўлиб хотинига насиҳат ўқиди: Ёшларга тегма, сикиштирига...

Орада фарзанд ҳам туғилади. Лекин жанжал ўша жанжал. Охири ва сабаб кўринмайди.

Кайнота ўйлаб-ўйлаб хуласага келади. Жанжал билан ёшлар бир-биридан бутунлай совиб кетишмасин, майли ўзлари ўз ҳолларига яшашин деб, кичик ўғилинг тўйига атаб ўғилган пулга яна қариндош-уругни ёрдамини қўшиб алоҳида квартира сотиб олиниади.

Ота янги маҳаллага ёшларни олиб бориб, кичкина зиёфат килиб, шу ернинг одамлари билан танишириб, рўзгорини бутлаб келади.

Воқеадан воеҳа дегандай ота билан ўғил орасида бир нозик гап ўтади:

— Ада, келиннингизнинг оёқ олиши чакки...

— Э, оғзингизни ўзим. Жим-э! Шарнатин билмайсанми, аёлни бехуда айблаб гунохи азимга ботма тағин... Буни менга айтдинг, бирорвон оғиз оча кўрма асло.

— Ота, сезяпман, биламан ҳам...

— Испотла. Аммо оғзингдан хунук гап чикмасин, бош-қа хеч кимга галирман...

Орадан ой ўтмай ярим кечада эшик тақиллади. Ота бемахалда ким келди деб чикса, ўғли бир бегона ийтни ёқасидан ушлаб турибди.

— Тинчликими?

— Мана шу... уйга ўғринча кирган... ўлдираман!...

— Шошма, ҳовликма, ичкари кир...

Маълум бўлишича, ўғил кечаси иккинчи сменага ишга кетади. Хотини ойимнига бориб қизимни олиб келаман дейди, иш орасида ўғил уйга ўғнироқ қиласди, хеч ким жавоб бермайди. Қайнотасидан телефонда сўрайди. Хотини уйга келмабди, қизаси ухлаб ётганниш, Ташкентга қарайди: корону тушиб қолган. Ҳавотирларни. Фиррилаб хабар олиб келаман деб, машинасига ўтиради. Эшикни хотини очади. Ясанган, пардо-андоз, худди байрам каби. Эрини кўриб хотиннинг ранги ўчади. Эрнинг юраги така-пукка бўлиб уйга киради. Ошхонада қозонга сабзи-пиеёс босилган, кайнаб турибди.

Хонада дастурхон безалган, шишалар очилган.

— Мехмон келдими?

— Ҳа, ўйк ўзим, — дейди хотини кўзи олазарак бўлиб.

Эри шартта бориб катта шкафнинг эшигини очади. Не кўз билан кўрсинки, бир йигит бўзрайиб, бўзрайиб турибди. Дарҳол ҳикилдогидан олади.

— Кимсан?

— Ўзинг кимсан?

— Нега бирорвон уйига бостириб киравсан?

— Мехмонга чакиришувди, келдим! Нима дейсан!

Хотини кочиб кетибди. Ўғил отасининг айтганини баъзириб, «мехмонни» ушлаб олиб келибди.

Ота «мехмон» йигитдан ҳамма воқеани қофзга ёзди-

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотининг сориндори, атоқли шоир Барот Бойкобилов сунгти йилларда бағоят сермаҳул, сермазмун ижод килиб, Шарқнинг беназир ва забардаст, фусункор шоири, «ғазал мулкунинг сultonи» ҳазрати Алишер Навоий ҳақида улкан турт ўшерий роман («Нотинч Ҳурсон», «Шукухли қарвон», «Сокин Ҳурсон», «Конли Ҳурсон»), яъни ажойиб бир «Навоийнома» ижод қиди, ўзининг шеър муҳлисларини foятда хушнуд эти.

Ўтган 1996 йилда эса истеъодли шоиримиз янга бир муҳим, савобли ибтикорга кўл уриб, Жомий ва Навоий ҳаҷратларни томонидан «Туркистондаги Қаъбам», «Қаъбам максудим», «Муршиди оғоқ» деб юксак эъзоланган, забардаст Накшбандий машҳорхизмиз ҳазрати Ҳожа Аҳор Валий ал-Шоший ас-Самарқандий тўғрисида «Ҳайратул-Аҳор» номли янга бир улкан ўшерий достон яратди. Шу билан замондошимиз шоир Барот Бойкобилов, агар таъбири жоиз бўлса, Низомий Ганжавий, Абдурахмон Жомий, Алишер Навоий каби бузургрор ижод куралашлари аънчаларини хозирли, бағоят хассос ва шариф давримизда давом эттириб, янги «ҳамса» — ҳазрати Навоий ва ҳаҷрати Ҳожа Аҳор Валийлар ҳақида ўзбек тилида «Панҳ ганж» бунёд эти.

Бунда шоир Баротнинг 1996 йилнинг поёнида «Мулоқот» маҷалласида (6/96) ўзлонг қилинган янги бир достони — «Ҳасби ҳол» ҳақида айрим мухтасар фикр-мулоҳазаларимизни баён этмоқчилик.

Шоирнинг ўзи томонидан «Яссавийона» деб атalgan ушбу достон ҳаҷрати Яссавий услубида, ҳалқил, содда туркона бармоқ вазнинда завъ билан ёзилгандик, у хозирги шеъриятимизда истиқолимизнинг маънавий-сиёсий шароитида яратилган янгилик деб атасак бўлади.

Достон кўп жиҳатлари билан шоир Баротнинг манзум таржими холини ҳам бәён этиди. Давримиздан манзараларини чизди. «Ҳасби ҳол»да таржими холини ажойиб гўзал мисраларда тасвирлар экан, маънавият ва шеърият осмонининг арши аълосиди турб шоирга маънавий оталик қиласётган, унинг илхом булуғи бўлаётган Яссавий, Ҳожа Аҳор Валий, ҳаҷрати Навоий, булоқ Бобурларни бирма-бир чукур эҳтиром ила тилга олади. Уларга ёзтиқодини сидидилдан изҳор этиди:

...Навоийдан наво тинглаб,
Шеърда олдим ўзни ўнглаб,

Байтлар битдим унга минглаб,

Дарё каби тўлдим мано.

Ҳозир ёши 60 ни коралаб қолган хассос ва түғёндил шоиримиз бошидан ўтказган кунларини эслайди, ўз замондошлари билан шукухли кунларга етиб келгандигини шуқроналик ва куррармал билиш ёдга олади:

Туткун эдим, озод бўлдим,
Ҳароб эдим — обод бўлдим,

Махзун эдим — дилшод бўлдим,

Офтоб каби кулдим мано.

Йўқолдию мустабидлик,

Насиб этди Мустакиллик,

Элу юртда муттафилик,

Султон бўлдим кулдин мано.

Кейнинг сатрларда шоир Самарқанд вилоятидаги Ургут туманининг Кенагаси қишлоғида «руҳоний, соҳиб қарам Ота» ҳамда «мехри дарё бир Она» оиласида таваллуд топганлигини, Ур-

гунда ўтказиб юборади. Ўч олишга шайланган ўғиларни бир амаллаб тинчлантиради.

— Кетсин бу палид! Нахси ўзига урсун! Эртага ҳақида килимас.

Бутун хонадон қора тиканда ётгандек не ҳасратда тонг оттиради.

Эртасига келин хеч нарса бўлмагандек содда мўлайтиб кириб келади:

— Ахлат ташлагани чиқсан, кўлимдаги узукни кўриб олмоқчи бўлди.

— Ўгри экан-да. Ўгрини дастурхон тузатиб кутиб олдингми? Ош дамлаб...

— Дастворхони ўзимга тузатганман. Ишдан келишига тайёрлабланман...

— Анови ўгри бошқача гап айтди.

— Унда йигит эмас экан...

Эри ўдағайлаб унга ташланади. Хотин кичириди:

— Оёғимдан ушладингни! Охижади келин киласаси, қани ур, уччи...

Ота бу оғир машмашини базур босади. Қизнинг отасини воқеадан ҳабардор қиласди. У: «Майдад боласини тирик етим киласизми? Ўзи билан гаплашаверинг», — дейди.

Йигитнинг онаси аламда ер муштлаб қарғайди:

— Суқсурдеди эри пул беради, мен кизини кўтариб ишга бормай бокаман, сиз рўзгорни бутлайсиз. Бу эса суюк... яна димок-Фироқ қиласди. Бўлди, бас! Кораси учсан!

Алам ўртайди. Аммо ақлни ишлатмаса ҳам бўлмайди. Ўлашади. Балки ўз бошига кун кечирса, хархашаси босилар деб, ўш оиласа ўй олиб беришор салаларни аънчаларини хозирли, бағоят хассос ва шариф давримизда давом эттириб, янги «ҳамса» — ҳазрати Навоий бирор тарзидан ҳаҷрати Ҳожа Аҳор Валийлар ҳақида ўзбек тилида:

— Мана, ҳаммаси бирварақай чиппака чиқиб туриб-

ди. Шум қадамнинг касофати деганлари шу бўлса-керак-да.

Ҳашаги очилгандан кейин келин хеч нарсадан тортмай уянини тамомила йиғиштириб қўйди. Илинжи: квартирани ўзиники килиш. Маҳалла оқсоқоли кириса, макалла оқсоқолини, участка милиция вакили кириса, уни ҳам кўлуни белига кўйиб кутиб олади...

— Номард экан, эрим ҳақорат килди, боласини ташлаб кетди. Ўйимга тўртта яқинларим келса, сен фоҳишасан, бузуксан деб додвон кўтаради. Милиционер бўлсангиз, протокол тузасиз. Мен ҳали кўрсатман буларага бузук қандай бўлишини...

Маҳалла оқсоқоли ётиги билан насиҳат қиласди:

— Кизим, бу одобинг...

Лекин унинг яхши гапи оғизда қолиб кетади.

— Насиҳатни кўйинг. Муҳтоҳ эмасман. Нега менинг ўхлашади, ҳақорат килишади? Шуни айтинг!..

Кариялар унга бас келиб бўлмаслигини ниҳоят тушуниб этишади. Бундай ҳолларда кариялар сузи ўтмас...

Куйиб ўтиришдан бошқа иложи йўқ.

Суд бўлди.

Судга келин уч барваста йигит билан қамчикек бўлбіл ишришадан келди. Гўё жабрийда, гўё голиб, гўё уни судга берганлар айбор.

Холбукни, не-не умидлар билан келин килган эдилар уни.

Суд тезина тамом бўлди. Йўлакка чиқишгач, со-бик келин энди собик эрга яқинлашиб таҳдид билан вишиллади:

— Бутун оиласи билан олдимда тиз چўкишга мажбур қиламан. Қараб тур!

Бу таҳдиддан ёрғилади, осмон куламади. Лекин Ѿатто четда кузатиб турганлар ҳам ерга кириб кетгуде бўлдилаар.

Ёмон битта бўлса ҳам... кўпдек кўринар экан...

А. ЮНОСОВ

Хонада дастурхон безалган, шишалар очилган.

— Мехмон келдими?

— Ҳа, ўйк ўзим, — дейди хотини кўзи олазарак бўлиб.

Эри шартта бориб катта шкафнинг эшигини очади. Не кўз билан кўрсинки, бир йигит бўзрайиб, бўзрайиб турибди. Дарҳол ҳикилдогидан олади.

— Кимсан?

— Ўзинг кимсан?

— Нега бирорвон уйига бостириб киравсан?

— Мехмонга чакиришувди, келдим! Нима дейсан!

Хотини кочиб кетибди. Ўғил отасининг айтганини баъзириб, «мехмонни» ушлаб олиб келибди.

Ота «мехмон» йигитдан ҳамма воқеани қофзга ёзди-

базур